

Exedræ Ecclesiasticæ Sive Concionvm Moralium ... t. ...

In Dominicas totius anni

Schrötter, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1688

L. In Domin. XXI. Post Pentec. Iratus Dominus tradidit eum tortoribus.
Matth. 18. Arg. Quam æqua est ira Dominica, tam iniqua servilis.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56320](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-56320)

CONCIO L.

IN DOMINICA XXI. POST PENT.

Iratus Dominus tradidit eum tortoribus. Matt. 18.

ARGUMENTUM.

Quam æqua est ira Dominica, tam iniqua Servilis.

IT Domini, & servi iras hodierni Evangelii exhibit lectio. A. Excantus descit Dominus in servum, & Servus in suum et conservum. Dominus ob debitum decem millium talentorum, crudelitatemque mancipii; Servus ob centenos denarios mutuo concreditos. Dominus exacerbatus tradit servum suum tortoribus, quoad reddere universum debitum; & servus furore percitus suum conservum suppari multat supplcio. Uterque iratus, uterque plectit, uterque vindicat. Et tamen quum Servi hujus bilem universi fulminent, Dominum vel ea ipsa de causa summis efferunt præconiis. Quid est hoc? Itane non minus jura divina, ac humana telæ aranearum sunt, quæ fuci grandiores perrumpunt, & quibus culices minimi implicantur? Itane minus delinquent irati Summates, quam Achivi? Vel Domino fas est irasci non Servo? Sic est Auditores mei, justa, & æqua potest esse ira Domini, servi nunquam. Licta est ira Dominica, non servilis. Quod ostendam,

Partitio.

II. Angelicus Doctor Iram partitur in eam, quæ prævenit rationem, & trahit eam secum ad operandum estq; in illius instrumentum. Hanc distinctionem mutuasse videtur à S. Gregorio, qui de ea ita scribit: *Ira cum delinquentium culpas exequitur, non debet quasi domina praire, sed post rationis tergum velut ancilla famulari, ut ad faciem iussa veniat. Quibus verbis satis clare innuit iram aliam esse Dominicam, aliam servilem; bonam & utili illam, perversam ac detestandam istam.*

*S. Thos. p. q.
15. a. 9.**S. Greg. Ep.
126. ad
Richard.*

§. L.

Ira Dominica justa.

III. Ira Dominica, bona & justa est *Ira Domini*, quæ ratione sequitur, & mentem afflat in sanctissimis legibus tuendis; aut sacrarum rerum violatione prohibenda, Dei gloria propugnanda, injuria vindicanda, aliis ad meliorem frugem revocandis. Hæc enim divinam æmulatur iram, quæ zelat absque livore, irascitur citra ullam perturbationem, excandescit in hoc seculo

III. 2. con-

contra insensatos, ne deserviat in futuro; & misericorditer exhibit temporalem severitatem, ne æternam inferre eogatur ultiōem. Visitat in virga iniquitates eorum, quemadmodum Pater filiorum, & in verberibus peccata eorum, ne forte misericordiam suam dispergat ab eis.

*Ira Dei qua
sit*

*Aug. in Psal
2,*

Hoc tenui definit iram S. Augustinus, quando ita scribit: *Ira Dei est motus in anima, quæ legem Dei novit, cum eandem legem videt à peccatore prateriri.* Ira Dei est, non ea, quæ obstatricatur fulminanti naturæ, ut excandescat in hominem, aut rem aliam sed quæ ratione, & alto nixa consilio detonat. Ira Dei est quæ vindicat injuriam sanctissimis ejus decretis interrogatam, & Numen ipsum in animadvertisendo æmulatur.

*Moysis ira in
idololatras*

IV. Hujus nominis & coloris erat ille zelus Moysis, qui cum esset mortalium omnium mitissimus, visa tamen Dei sui injuria in detestanda Vituli idolomania, in tantum indignantus est, ut tabulas ipsius Numinis digito exaratas eominuerit, indignum reputans ea lege, ac gratia populum, qui transisset in similitudinem vituli comedentis fœnum. Vitulum autem ipsum combustum, & contritum usque in pulverem, sparsit in profluuentem potissimum ex eo transgressores, ut vel sic tandem saperent, quid adorassent. Deniq; ad hæc omnia, in illos idololatras jā resipiscētes insurgēs, contrucidavit ex iis tria millia super viginti. Per Deum mihi Moyses, quid facis? ubi nunc est patientia, ubi mansuetudo tua tantopere in sacris literis decantata? Quid demeruere tam sacra lipsana in pignus inauditum

à sæculo tibi, ac populo tuo concreda? Si populus deliquerit, an non alia poenitentia iis injungi potuit, an non satis in ruborem dati, quod vitulum adoratum, à te epotare sunt coacti? Non inquit satis est, pereant una cum vitulo, qui despiciunt ut vitulus; perreat & lex, impīis transgressoribus frustra evulganda, pereant sacra omnia, inter profanos idololatras locum neutriquam habitura. Quæ hæc indignatio? quis zelus? in quo quis furor? Me certè, vel quemvis alium impotentem diceretis, si Evangelia hæc vel in alios ejacularer Verbi divini interpellatores, vel ea frustratim discerperem, hominum duntaxat studio ac labore impressa; at ille ipsius Numinis pollice exsculptas tabulas communivit. Si hic in illos pueros discolos, & vitalizantes quispiam paulo acrius deserviret crismvestrā vix effugeret; ipse vero in tot millena capita ferro animadvertisit; & nihil feci justo Dei iudicio laudem tulit, ac gratiam. Unde istud? Inde sane, quia ipsius ira Dominica, & justa extitit, quia zelabat gloriam Domini, quia in scelera, non in homines detonuit,

V. Eodem nomine celebratur Phinees Eleazari filius Coadjutor fidelis Moysis. Hic contuendo Principem gētis suę propalam fornicariæ miseri, illico in ultiōem assurrexit & mulierem una cum viro terræ affixit. Hic primus cum aliis Levitis in idololatras impetum fecit, & manus suas sanguine illorum imbuit. Quid inde? Sanguis hic aqua lustralis illi extitit in expiationem; chrysmæ in sanctificationē, oculum in augurationem. *Consecratio*, Exod. 22, 4, inquit illi ac sociis ipsius Moyses, manus

Ira Currus igneus 4. Reg. 2. v. 11. nus *vestras* Domino. Dextra hæc, quæ haec tenus ferrum pro gloria Domini generose strinxit, jam deinceps hostias, & sacrificia illi litabit. *Consecratis nma us vestras Domino*

Diadoch. de Perf. c. 62.

VI. Compertum Eliam Thesbiten effedo igneo glorioſiſſime in Æthera subvectum. *Ecce currus igneus, & equi ignei diſerunt utrumque, & ascendit Elias per turbinem in celum.* Sciscitor quis iſte currus triumphalis, aut à quoniam adornaſtis? Quinam hi jugales, quibus subvectus est. Solvit nodum Diadochus, Et ait: *Iram quidem apud scripturam currum Israel, cum Elias in sublime elatus est, dictum esse legimus.* Currus iracundia justa est, quo tanto sublimius elevatus est in merito, quanto intensius flagrabat in zelo. Huic equi ignei sancti videbatur, quia flammis ducebatur affectibus, & ideo non fecus ac ignis ad superos est elutatus: *Irā currum Israel, cum Elias in sublime elatus est, dictum esse legimus.* Currus quo alii glorioſius incælo triumphant, cuius defectu non pauci ad ipsa Tartara proruunt.

1. Reg. 2.

VII. Quid quæſo exitio, exterminioq; extitit Heli alioqui viro pro, ac timorato, multarumque virtutum choragio nobilitato? Nihil sane aliud, quam quod vel teneritudine amoris vietus, vel ætatis vitio fractus irasci filiis perfidis nesciebat. Etsi enim lenioribus verbis ad honesta officia liberos suos adhortaretur, cuperetque esse quam optimos: tamen quod acerbiore in eos sulphure ulus non est, Numen sensit iratum & ejus vindice dexterâ interiit. Neque enim oleo, sed lixivio opus erat, nec verbis sed verberibus, qui mortiferis urgebantur

infirmitatibus, aliosque pestilentis offendiculo scandali à divino remorabantur sacrificio.

VIII. Quamobrem Achabus imperiosis criminationibus redargutus à Domino? Quia nimirum homini impuro, ac scelerato, sputa adversum Numen ipsum evimenti intempestiva mansuetudine pepercit. Etenim audita blasphemia Benadad Regis Syriæ, illius nefandis vocibus nihilo commotior factus, nec iratus est magis, quā si blandi fanionis ridiculam, aut Melitæi catuli vocem audiisset. Occurrit itaq; eidem vates Domini, totus pulvere ac sanguine folidatus, & increpitans *3. Reg. 20* eum ait: *Quid fecisti? Ubi mansit ar- 42.* dor animi tui ad propulsandam injuriam patenti omnium Deo illatam? ubi laſi Numinis reverentia? Nonne vestimenta rumpere te oportebat, atque animo vindictam concipere ad retundendam propulsandamq; ejus impietatem? Si pietas voçem elicit ab infantibus, & languidis vim sufficit; quanto justius te commoveri animo decuitatq; inflamari, ubi Numinis honor fuerat vindicandus? Ideoque *quia dimisisti unum dignum morte,* erit anima tua pro anima illius. Lenitas ista crudelitas est, quæ vitia palpat, non curat, & iniquitas maxima, quæ gangrenam serpere finit. Nutrit pestilentiam qui austriorem dissimilat adhibere medicinam, & vitiorum dissimilat lolium, quisquis illud in herba eradicare haud admittitur.

Subdit Diadochus: *Mibi videtur, quod ni propter studium, & ardorem pietatis ira utitur, probatior in lance remuneratum reperiatur, pra eo; qui nullo modo propter mentis immobilitatem ira move-* *lib.* *tur*

tur. Nempe æque in natura, atque in gratia ignis principatum obtinet. Cherubinis, ac Seraphinis associantur, qui zelo honoris divini flagrant, ac scelera acerbissimè vindicant.

Ira imperata

ta

Psal. 4.5.

*Amb. lib. 1.
offic. 6.21.*

Ang. h. b.

*D. Greg.
Naz.*

IX. Hinc bene multi Interpretum Itam non libertatem duntaxat, sed imperatum per Psalten regum omnianatur occidentem: *Irascimini & nolite peccare.* Sensus enim est juxta mentem S. Ambrosii: *Si irascimini, vobis irascimini, quia cito commoti estis, & non peccabitis.* Et secundum D. Augustinum: *Irascimini, ne peccetis. Irascimini, & nolite connivere; Irascimini, & vindicate quod vindicandum est.* Irascimini ita, ut totum agat ratio, & nec quicquam sibi furor præcipiat. Restringenda sub rationem potestas, nec quidpiam agendum prius, quam concitata ad tranquillitatem mens redeat. *Irascimini salubriter,* (loquor cum D. Gregorio Nazianzeno) non tamen in causa vestra, in qua patientia vobis necessaria est, quam in causa Dei. Irascimini parentes, quando auditis filios imprecantes, aut blasphemantes, castigare eos dicentes: *Fili, ubi tonitrua, ibi fulmina; tu fili nequam fulgura & tonitrua, ibi fulmina;* tu fili nequam fulgura & tonitrua excitasti, en ego fulmen aptavi. Irascimini summates servis, si cultum Dei negligant, si præcepta illius prævarientur. Irascimini præceptores discipulis, si perperam agant, & nolite peccare. Irascimini, ita tamen, ne sol occupat supra iracundiam vestram, ne mentis lumen, aut etiam Pater luminum, & sol justitiae vobis occidat; ne eenebretur mens funebris, & caligine meritorum imaginationis. Irascimini ut corrigatis, non ut odio alterius ex-

æstuetis. Sic enim adhibenda est correctio, ut salva temper sit delectio. Impendum est pii parentis officium, & sic succendorum iniquitati, ut consulatur una humanitas. Imitanus medicus, qui phreneticū castigat, lethargicum stimulat, vulneratum, sanat omnes amat. *Irascimini &c.*

§. II.

Ira servilis iniqua.

X. Altera Ira est servilis, quæ nimis rationem prævenit, & quam non tam zelus format justitiae, quam furor excitat impatientiae. Est autem immoderata cupiditas puniendi, vel vindicandi se de eo à quo quis se læsum arbitratur. Est furor brevis, qui ex prava consuetudine, ac impatientia prolixa evadit insanias. Est irrationalis perturbationis, levide causa proruptus & in rabiem efferatus. Est ut cogam in unum servi abjecti, siderati, ac prope diabolici vesania.

Servi imprimitis abjecti vitium nuncupo, eo quod in animos duntaxat abjectissimos, ac vilissimos Dominetur. *Imbecilla, scribit Seneca, se ledi censem, si tangantur.* Ambiunt defendi, qui timent superari; festinant loqui, qui metuunt vinciri; furores cogunt, quibus vires & animus languet. Et quemadmodum stuppa aut stramentum ob suam debilitatem facile accenditur, querbus autem ob suam firmitatem lentissime suppari ratione serviles & abjecti animi nullo negotio inflammantur, fortes vero ac magnanimi ægerrimè. Et utut voces efferatorum magno emissæ videantur animo, strepitus tam enoncisi crepitaculorum sunt, mentem intus pavore, metuq; obsidentes. Nihil enim magnum est, quod una placidū

*Ira servilis
qua sit*

Sen. de Ira

nō

non est. Nec quicquam magis imperatorum, quam animus serviibus, ac furiosis Dominis emancipatus.

XI. Siderati ajo, quoniam vix fieri potest, ut concitatus ira animus ratione utatur. Dū enim perturbata mēs judicium exasperat, omne quod furor suggestit rectum putat.

Typum nobis exhibent sacrae paginae in Jona Propheta, qui exacta prædicatione sua Ninivitana secessit in montem urbi imminentem, visurus redintegrata Pentapoleos super eam incendia. Et ecce prodigiosam, qua ab æstu defenderetur, & cassa membra resticeret aptaram sibi reperit hederam. Preparavit Dominus Deus hederam, & ascendit super caput eius, ut protegeret eum, laboravit enim. Sub Ihus umbram haud citra notam personæ Ecclesiastice, & tam leveri judicii promulgatricis deliciabatur Jonas; urbe tota in fassis. ac cilicio inter cinneres ululante, ac famente. Latatus est Jonas super hederam latitia magna. Sic etiam oppressis fame subditis, expulantur identidem laetus Domini, & ovibus sub forcipe, aut forcipe constitutis pastores palcentes semetipsos genio suo litant splendidius. Aliorum inedia eorum condit obsonia, aliorum crucis, ac lamenta eorum exagerant gaudia.

Non tulus Numen supremum hanc in Legato suo libidinem; sed illico scena comica in tragicam mutata delicias vatis aceto condivit salubertimo. Quippe: Preparavit Dominus vermem ascensu diluculi in crastinum, & percussit hederam, & aruit. Hic Jonas noster omnem litem effundere, micare oculis, pulsare humum pedibus, vermem

conterere, mortem sibimet impreca-
ri. Petivit anima sua, ut moreretur, &
dixit, melius est mihi mori, quam vivere.
Fraudasti me Domine hac umbra le-
vissima, sine me jam requiecerere in
sempiterna: si nequeo sub hedera, in-
dulge feriati sub terra. Malo degere sub
tentorio sarcophagi, si non valeo sub
tegmine fagi. Petivit anima sua ut more-
retur. Hos iracundiae fluctus compo-
siturus ad malitiam Dominus ait ad
eum: Putasne bene irasceris tu super
hedera? Heus Jona tot annorum ere-
micola, tantus mysteriorum meorum
contemplator, & ut videbare amator,
estne bilis ista tua rationabilis? Con-
fule mentem tuam, senatum judicii, ac
Synteresim coge, & responde: Putas-
ne bene irasceris tu? Tu doles super he-
deram in qua non laborasti, neque fec-
isti ut cresceret, quæ sub una nocte
nata est, & sub una nocte perii, &
ego non parcam Nivive civitati ma-
gnæ, in qua sunt plus, quam centum
viginti millia hominum, qui nesciunt,
quid sit inter dextram, & sinistram.
Tu indeoles stirpibus hodie natis, &
ego non compatiar hominibus à me, &
ad imaginem meam conditis? Tibi
gravior accidit, atque intolerabilis
herbacei tabernaculi interitus, & mi-
hi tantæ urbis, tam severæ pænitentis
ruina non erit gravissima? Te modi-
cus astus candidatum mortis reddidit,
me non efficient placatum tot gemi-
tus, aclamenta! Ubi est patientia tua?
ubi misericordia in proximum?
ubi virtus tua? ubi fortitudo
tua? ubi ratio tua? Putas
ne bene irasceris tu? Ad haec omnia
Jonas intrepidè reponit: Bene ego iras-
cer usque ad mortem. Ira mea perinde
Ibid. v. 7.
ibid. v. 9.

æq. 11

Irasceris
potIona ira
immodica,

Iona 4,6.

Ibid.

æqua, ac sancta. Non sum ferendo tantam injuriam; idem erit finis vitæ meæ, qui & iracundiæ. Bene ego irascor usque ad mortem.

Ira excoecat

Quod si Vates, id est videns Deum tantopere obcoecatus est hac sui inordinata perturbatione, in re levidensi, quanto magis obfuscabitur mens illorum, qui minus à deo illuminati? Si ille furorem suum reputabat justitiam, quanto magis alter eò inferior hallucinabitur? Si hic hominem exuit, quanto magis improbus de mentis statione prouet, & in felle amaritudinis enutritus belluam induet?

*Ira vitium
diabolicum*
*S. Chrysost.
b. 46, de
div.*

XII. Addo insuper ex calamo entheo, & ore verè aureo Chrysostomi vitium esse diabolicum. Is in sermone quopiam nos ad spectacula efferati cuiuspiam provocans homuncionis, judices ad discernendum habere exoptat, inter Energumenū, & Iracundum, in quoniam discrepent. Vide, inquit, vulnus à dæmonibus pressorum, & furentium, & dico, in quo differat ab illis? Observa faciem parte ex una Energumenorum, ut ringantur, ut strideant dentibus, ut oculis scintillent, ut manibus omnia comminutum eant. S. Marcus, & Lucas Medicus unà, ac Evangelista ejusmodi in sessum ab Orco exhibent, & hic domicilium habebat in monumentis, & neque catenis eum quisquam ligare poterat; quoniam sæpenumero compeditus, & catenis innexus, & compedes comminuit, & catenas ferreas rupit. Et nemo eum poterat domare, & semper die ac nocte in monumentis, & montibus erat clamans, & concidens se lapidibus.

*Marc. 5.3.4.
Luc. 8.16.*

*Marc. 9.37.
Luc. 9.38.*

Alium itidem iisdem ostentant, qui elisus in terram volutabatur spumans, & frequenter in aquam, & ignem impellebatur, ut periret. Hæc aliave lineamenta Sarthanæ in hominem dominantis, hi mores, hæc tyranus.

Jam obvertite vultum in partem alteram, & arbitramini quempiam iracundiæ livore dementatum, quam simile in eo oris filum, quam gemellos Lemurum indices in illo deprehendetis. Numquid enim & ipsum quispiam edomare, vel infrænare poterit? Nonne & ipse stridet dentibus, efferratur in oculis, volvit spumas in labiis, & toto purpuram vultu diffundit? Nonne lese à consortio aliorum sequestrat, seque ipsum collidit, ac concurit? Nemo plane inficiabitur? Quod si corpori nonnunquam parcunt, animam eò gravius exeruciant, profundiusque faucent. Vel si ore salivam non evomunt, selleam tamè latrinam evocant, & verba blasphemæ, omni spuma immundiora egurgitant. In quo itaque discrepant. Quis discernet inter hunc, & illum Salomon?

XIII. Id mihi persuadeo in summis superstitionis tenebris Ethnicos affecitos esse, quando tradiderunt Herculis furenti, & cuivis alteri rabido semper Megaram quampiam aliasque adstant Furiæ, aut pectus, ipsorum infidere, atque hæc similare illis insurpare. Quid agis? quid pataris? Ergo te despovere debuit ille de trivio homuncio? Ille ne tuus quoniam Achates supplantare; ille proximus fallere, aut defraudare impunes?

Quid

Quid te fieri expende. Uno impune
abire permisso, insurget alter teque
eodem tenore naso suspendet, & inco-
ram aliis perinde ac fatuum traducet,
aut tanquam laporini pectoris virum
sibillabit. Si famae tuae, si nomini, si
fortunis ipsis consultum sis, vindices
necessa est. Vir ille est, & heroibus
associandus, qui pancratice de suo
se ulciscitur adveratio. Merito ex-
collitur, qui cornu suum in tantum
extulit, ut nemo deinceps illi irrogare
præsumat injuriam. At vero exadver-
sum hostem suum, qui non læsit, ad-
juvat; luporumque patet fauibus, qui
mihiſſimo ingenio oviculas imitatur.
Eja age fæmineum pectus exue, virum
indue, animum ultione expie, sentiat
inimicum, quicquid læserit.

Hac similique ratione inflamma-
to à Thesiphone suffunduntur oculi,
ut nutus aliorum, ac digitorum mo-
tus perinde ac purpureus color tauros
exasperet; ut Chymeras, & Hippocen-
tauros videat, ut tragædiarū figmenta,
& umbratiles scenæ animo obversen-
teur. Aures itidem exacuit, ut voces
diseepantium eminus audiat, ut eo-
rum sibilum percipiat, ut multa sibi
illata convitia interpretetur. Tandem
socios manipulares decuriat, turbu-
lentorum affectuum, ad pacatum, flo-
rentemque animi statum omnino
convellendum. Accedit & ipsa Alecto
millena struens foras, in quibus litiget
cum iis, à quibus sibi irrogatam aug-
ratur injuriam, millena alia archite-
& ans theatra, in quibus se vindicet,
millena subministrans arma, qui-
bus inimicum de medio tollat.
Qualia, inquit, Seneca. *Poeta inferna*
monstra sinxerunt, succincta serpentibus,

igneo flatu, quales ad bella excitanda,
pacemque lacerandam teterima ^{Sen.lib.2.de} _{ira} inferni
excunt Furie, qualem Cerberum trici-
pitum flammas vomentem; talem nobis i-
ram figuremus. Et hæc pagana assecuta
est acies, quid non Christiana?

XIV. D. Basilius ipsummet Princi-
pem tenebrarum, ac Furiarum in effe-
ratis conspicatus est dominantem. Si-
cut, inquit, qui charitatem habet, Deum ^{D.Basili.}
in se habet; ita qui iram, & odium habet,
dæmonem in se continet. Ut Deus est
Author pacis, & concordie; ita Satha-
nas caput odii, atque discordie. Ut
ille in medio pacatorū residet, ita hic
in præcordiis efferatorum hospitatur.

XV. Prostrato illo carneo Colosso
Goliatho, & concinnentibus Pæan
mulieribus Sionis Davidi de decē mil-
libus, & Saul de mille duntaxat pro-
stratis, iratus est Saul nimis, sed quod mi-
nus sibi, quam seruo æmulo adscriptis-
sent. Quid factum? Addit sacer textus:
Post diem alterum invasit Spiritus malus ^{Reg.18. v}
Saul, & mirum in modū torquebat il-
lum. Quæro quis iste Spiritus malus? An
Asmodæus quipiam, qui lascivos infe-
stat? An Leviathan, qui superbis prin-
cipatur? An aliquod mutum, quod
ingrates, ac impios flagellet? An
aliud de regione, aut legione igno-
rita Luciferi? Petrus Damiani, ^{Pet. Dam}
censet Spiritum fuisse iracundię, seu ^{lib.4.Ep.17.}
ipsammet iracundiam, quæ Saulem Sa-
thanæ in modū excruciat. Sic enim
scribit: In Saulis cor ira præcessit, & mox
nequitiae Spiritum induxit, qui abrepti-
tum suum in zelum vesani funoris ac-
cendit. Tremebat enim in vasculo suo au-
thor iracundie Spiritus. Ipsa ergo ira-
cundia aut est tortor, aut tortorem, ac

carnificem inferni secum dicit in comitatu; ipsa gehennam nutrit, ipsa in angelos tenebrarum transfigurat, ipsa in profundum perditionis deturbat.

Quapropter irascimini & nolite peccare. Irascimini Dominice non serviliter; irascimini ex ratione non furore; irascimini & non peccetis. Amen.

CONCIO LI.

IN DOMINICA. XXII. POST PENT.

Reddite quæ sunt Dei Deo. Matt. 22.

ARGUMENTVM.

Computus debitorum.

I

Videns indicium est S. Martinum esse in foribus. A. Nihil jam frequenter auditur, quam redde. Redde censem, redde mercedem, redde quod debes. Reddite quæ sunt Casarii Casari, & quæ sunt Dei Deo. Reddite nobiles, reddite ignobiles; divites, ac pauperes; docti, & indocti, juvenes ac senes, viri ac mulieres. Reddite quæ sunt Casarii Casari, &c.

Dices forsitan, quid est illud, quod Domino meo debeo? ad cuius reddendam rationem evocor. Ego vero replico, quid est, quod illi non debeas? quid habes quod non accepisti? Quidquid circa nos ex adventio fulget, liberi, parentes, ampla patrimonia, referunt vestibala, alieni, commodatique apparatus sunt. Fatendum de mobilibus ac immobilibus: De celo ista posse deo dicere, sed salte regio: Dominus universorum tu es. Nos manutentur tui. Tui sunt cœli, & tua est terra, orbem terrarum, & plenitudinem euz tu fundasti. Nos autem populus tuus & oves pasca-

tua. Nos subditi tui, mancipia tua millenis obærata nominibus. Contestandum cum Apostolorum Principe: Omne datum optimum, & omne donum perfectum desursum est, de cœlum a patre luminum. Jure igitur divisa Majestas vendicat omnia, sanctissime cœlum repetit ab universis. Reddite quæ sunt Dei Deo. Reddite quidquid accepistis singuli in particulari; reddite quidquid accepistis universi in communione. Eheu quam validè in tremendo iudicii die hac verba ferient aures nostras! quanta futura hæc tonitrua debitis suis indormientibus! quam trisulca fulmina in obæratorum membris!

Nos ut eò minus lèdant, prævidamus in tempore, qua methodo computum exactius ineamus, aerationes nostras pro virili confidere, atque exsolvere admiramur.

Narratio, ac Partitio.

II. Juxta Legisperitorum sancta reddenda sunt omnia commodatatiis nostris, non quoad speciem duntaxat, & in individuo, sed &c circumstantias easdem. Non enim tatis est indusum pro vestre, aut vestem pro

*Ser. Epif. ad
Marcian.*

a. Mach. 7.

*Psal. 88. 13.
z.*